

PEST, OCTOBER 25.

43. szám.

II. FÉLÉV. 1860.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer: esütörtökön. Előfizetési díj: helyben félévre 1 frt 31 kr., s egész évre 2 frt 62 kr. aust. ér.; vidékre postán félévre 1 frt 66 kr., s egész évre 3 frt 32 kr. au. ér. Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) bérmentesen, a lap szerkesztését illető levelek pedig a „K a t h o l i k u s N é p l a p” szerkesztőségéhez (Pest, Képiró-utca, 4. sz.) intézendők.

Az esküvésről.

(Vége.)

Második kelléke az esküvésnek, hogy csak becsületes és illendő dolgok felett esküdjünk, mit Isten nevének megbecstelenítése, a törvény megsértése és felebarátunk megbántása, vagyis vétkek nélkül megtarthatunk és teljesíthetünk. S ép a vétkes és tilos dolgok feletti esküvés által követ el legtöbb bünt a nép, kétszeresen vétkezve, tudnillik a rossz akarat nyilvánítása és Istennek a vétkekre való bizonyosságul hívása által. E vétkek nagyságát hogy fölfogjuk, képzeljünk egy szolgát, ki nem csak ura nyílt parancsa ellen eselekszik, hanem vakmerően vétken tettének tanubizonyosságul is fölhívja. Ki nem látja át a szolga gonoszságát? Mennyivel vétkeesebb az, ki Isten parancsa ellen eselekedve, őt vétken tettének bizonyosságul hívja! Sajnos, hogy az apák és anyák szájából egymás és gyermekeik ellen is hallhatni ily vétkes esküvéseket, mások botránnyára és rossz példájára!

Sokan kötelezve érzik magukat az esküvel ígért vétkes dolog végrehajtására. Iszonyu csalódás! Ki hisheti, hogy az eskü, mely vallásos tett, tiszteletlenség- és vétkekre kötelezzen? Ilyen volt az istentelen Heródes esküje tánczoló leányának; ilyen a boszuállók, megbocsátani nem akarók s azok esküje, kik bünt követnek el, hogy másnak tessenek, s esküvel fogadják titokban tartani azt, mit a szeretet és igazság nyilvánítani parancsol; ilyen azok esküje, melyet Isten, egyház, s felebarátunk elleni vétkek nélkül megtartani nem lehet; ilyenek, kik gonosz tettekkel dicsekedve, annak elhitése megesküsznek. Ezek- s más ilynemű esküvésekről mondja az egyházi törvény (c. 8. de jur.): „Az eskü gonoszságra nem kötelez.” Maguknál a nemzeteknél sem kötelezett az eskü a jó erkölcsök elleni tette. Diesértetik Dávid okossága, ki haragjában Nabal élete ellen esküdött, s Abigail lebeszélésére nem hajtá végre (I. Kir. 25.). Ellenben kárhoztatik a gonosz Heródes esküje, ki leányának vakmerően esküdvé, esküjét istentelenül teljesíté (Máté, 14.).

Ellenben az illendő és becsületes dolgokra vonatkozó eskü kötelez, s annak megszegése Isten büntetésére méltó. Példa erre Sedecias király, ki mondott esküje megszegésének büntetését vevé, miként (Ezech. 17. r.) mondja az Ur: „Megvetvén az esküvést, megszegé a szövetséget; ugyanazért a mint én élek, úgy az esküvést, melyet megszegett, és a szövetséget, melyet fölbontott, az ő fejére fordítom. Babylonba viszem őt, és megitélem gonoszságaért, melylyel megvetett engem.” Azért mondja aranyszájú sz. János is (Hom. 19. ad populum): „Kíméletlen Isten az esküszegők iránt.” — Vannak azonban az ily becsületes eskü alól kivételek, például: ha az esküt nem teljesíthetjük, mert a lehetetlenre senki sem köteles; vagy ha az ellenfél az eskü által megerősített ígéretet elengedi; vagy ha annak teljesítése nem egyedül tőlünk függ, mert az ily esküvések föltételesek; vagy ha az eskü teljesítése alól egyházi hatalom által fölmentetünk.

Sokan így mentik magukat: habár illetlen vagy vétkes dolog feletti esküszömn, nincs szándokom azt végrehajtani, s így nem nagy vétket követek el. E tételt, mely így szól: „anélkül, hogy szándokunk volna megtartani az esküt, akár esekély, akár nagy dologról szól.” — kárhoztatja XI. Inceze pápa; mert ez által hazugságot, botránnyt és csalást követünk el, mi pedig vétkek. A mi ennek nagyságát neveli, az, hogy Istent hazugságunk megerősítésére hívjuk bizonyosságul, mi szentségtörés. S ki így esküszik szükség esetén törvényhatóság vagy egyházi hatalom előtt, halálosan vétkezik; mert ha a törvényes eljáróság szigorú dolgot parancsol, milyen az eskü, annak szigorúan engedelmeskedni tartozunk; ki pedig az eskü megtartásának szándoka nélkül esküszik, nem engedelmeskedik, minthogy a parancsolt igaz eskü helyett tetetve esküszik.

Végre az esküvésnél megkívántatik, hogy az eskü minden kételkedés nélkül bizonyos legyen arról, miszerint az eskü által erősített dolog igaz. Kétes dolog feletti eskü által kiteszszük magunkat a hamis esküvés veszélyének, s szentségtörést követünk el. Isten neve- és tekintélyével megcsaljuk felebarátunkat, kigunyoljuk a mindentudó, véghetetlenül szent és igaz Istent, a hit és

hűség föntartására való végső eszközt megrontjuk, s Istentől elpártolva, haragját vonjuk magunkra. Ki lenne oly vakmerő, barátját vagy más előkelőt arra hívni föl, hogy, ő ennek vagy annak ártani akarván, tanuskodjék mellette hamisan? Bizonyára senki. S mégis megteszszük azt Istennel. Hányan jutottak már az ilyenek gonoszúsága által véginség-, nyomor- és halálra? Hasonlítuk egybe a hamis esküt bármily vétekekkel, s átlátjuk, hogy, miként aquinói sz. Tamás (Quodl. I. q. 9. a. 18.) mondja, a hittagadás után a legnagyobb vétek, mert ellenkezik a vallás- és Isten tiszteletével. Ezért parancsolja az egyház, hogy a hamis esküvés súlyos volta ne csak hirdettessék, hanem hogy, a ki egyszernél többször hamisan esküdött, oly penitenciát tartson, mint a gyilkosok, azaz hét évi szoros bűjtöt (Can. Quicumque 6. q. 1.). S méltán; mert a ki hamisan esküszik, halálisan vétkezik.

Az ily hamis esküvők büntelen nem maradnak; rátok száll Isten átka. Ananias és Saphira hazugságért halállal büntetettek: hány halált érdemel, ki a hazugságot esküvel erősíti? Az ó-szövetségben olvassuk: Zacharias (5. r.) látott egy repülő könyvtekerest, melynek hossza husz, szélessége pedig tíz könyöknyi vala, s azt mondá neki az Úr: „Ez azon átok, mely az egész föld színére kiterjed... és bemegy a tolvajnak házába, s annak a házába, ki hamisan esküszik nevére, és megmarad annak házában, megemészti annak fát és köveit.”

De mondja a hamisan esküvő: nem csoda, ha a főúrt esetben oly szigorú Isten a hamis esküvők iránt, minthogy a felebaráti szeretet ellen vétkeztek. Nem oly nagy vétket követ el, ki csekély hazugságot erősít esküvel másnak kára és ártalma nélkül. De halljuk erre nézve XI-ik Ince pápa szavait (Prop. 24.), ki kárhoztatja e tételt: „Istent bizonyosságul hívni csekély hazugságra nem oly tiszteletlenség, mely miatt Isten büntetné az embert.” Tehát az ellenkező áll: csekély hazugságot esküvel erősíteni tiszteletlensége Istennek, s büntetésre méltó. Mások azt mondják: könyörületesség- és szeretetből esküdtem káros következmény elhárítása végett, így nem vétkezt, hanem jót cselekedtem. De valljon hogy lehet jónak nevezni a gonosz és istentelen tettet, mely Isten tiszteletét sérti, habár életünk is függ attól? — Sokan azt mondják: hamisan esküdve, szívemben meg voltam győződve az igazságról. E tételt szintén kárhoztatja Ince pápa (Prop. 25. 26. 27.). Tehát minden kifogás, mentség haszontalan, ha az eskü Isten szentséges nevének tiszteletével ellenkezik. Az igazság legyen mindenben elvünk, s ha eddig Isten paransa ellen vétkezünk, hibánkat javítani, orvosolni igyekezzünk.

Nines oly baj, mit orvosolni, nines hiba, vétek, mit Isten segítségével javítani nem lehetne. Ilyen a könnyelműség- vagy szokásból származott esküvés is. Ennek kiirtására és orvoslására, ami a multat illeti, melyben minden csekélység felett esküdtünk — egyetlen mód az elégtétel: az esküvés megbánása, megutálása, s az ez által okozott kárnak, vagy becsület elrablásának helyrehozása. A jelen- és jövőre nézve Isten legyen szemünk előtt, kinek dicsőségére teremtettünk, s annak tiszteletét minden erőnkben védjük. Példa legyen a régi kereszténység. Vésűk szívünkbe Jézus tanítását, ki mondja; „Teljességgel ne esküdjetek,” azaz: attól őrizzük szintugy, mint a hamis eskütől. Isten nevének beszéd közben, ugy szólván,

multság kedvéért ne használjuk, mikép salesi sz. Ferenc mondja: „Soha sem kell Istenről vagy Isten tiszteletére vonatkozó dolgokról beszéd közben, ugy szólván, multság kedvéért szólani, hanem tisztelet- és érzelemteljesen.” Mint saját természetünknek urai, korlátozzuk nyelvünket; mi ugyan, miként sz. Jakab apostól mondja (3 r.) nehez, „mert mindentféle vadaknak, csuszó és tengeri állatoknak természetét lehet szelidíteni, a nyelvet ellenben senki az emberek közül meg nem törheti; halálos mérreggel teljes, korlátozhatlan gonosz.” De a mit mi, mint gyarlók, meg nem tehetünk, sz. Ágoston szerint megteheti Isten; azért mondja: „Ha mi nem korlátozhatjuk nyelvünket, folyamodjunk Istenhez, hogy korlátozza ő (Ser. d. v. Dom. in Matth.). Valljon mi által kérjük ezt Istentől? Az imádság által. Dáviddal mondva: „Tégy Uram számra őrízetet és oltalmazd meg ajakim ajtaját. Ne engedd szívemet a gonoszúság szavaira hajlani (Zs. 140.).

Továbbá fontoljuk meg, hogy e vétek által Isten ellen vétkezünk, kié a boszuállás. Szerenese, hogy Isten szavaként mindeddig a büntetést kikerültük; van tehát még számunkra kegyelem, van idő a jobbulás és üdvösség elnyerésére. De ezenfölül még magát a felebaráti szeretetet is megmérgezzük; miért is hasznos, hogy az esküvő magára büntetést szabjon. Olvassuk egy úri emberről, kit a gyakori esküvés miatt legjobb barátai is megutáltak, s bár a legszentebb igazat mondá, nem volt hitele: miszerint nemes és vallásos érzete által, mely végkép kebléből még ki nem irtatott, megszegyenítve, magát arra kötelezte, hogy valahányszor esküszik, mindannyiszor alamizsnát ad. Látva, hogy eleinte nagyon is gyakran kell osztogatni az alamizsnát, magábaszállva, rosz szokásból kivetkőzött. Tehát nines lehetetlenség a vétkes hajlam kiirtásában, ha a szilárd akarat megvan.

Ugyanazért Isten neve szájunkon ne legyen gyakori. Őrizzük magunkat általában az eskütől csak ugy, mint a hamis eskütől; mert sokan megbotlának az által. Megfontolással, becsületes és igaz dolog felett esküdjünk, mikép mondatik: „Él az Úr, igaz az ő igéiben, ítéletében, és az igazság kiszolgáltatásában.” — Ezekről komolyan gondolkozzál keresztény atyámfia, s irtsd ki a vétkes esküvést, mely az istenteleneknél alábbvalóvá tesz, s az Isten boszuálló kezét vonja fejedre. Nyelved annak csak tiszteletét, dicsőségét hirdesse, kitől rád jutalom, vagy büntetés várokozik.

Palotai László.

Csometek.

XI.

Az én iskolásom üdvözlete a kis-várdai ker. alesperes urbeigtatásakor.

1) A kis-várdai hívek nevében.

Hozzad jövének, hozzád, urához e háznak,
Hozva üdvvirágot,
Mit szerető nyájad örömed e napján
Kebeléről vágott.

A bokros érdemek biboros övéhez
Szived alá épen,

A mely minket oly régs oly hön tud szeretni,
Oda illik szépen. —

Hogyne illené meg azt a drága keblet
A hála füzére,
Melynek — hívei közt — jötevő szerelme
Véget még nem ére?

Az árva, a koldus, a könyező özvegy —
Mind, mind füzögette,
Mondva: „A jó lélek, be sokszor vigasztalt
Könyvem közepette!”

A nyavalygó szintén küldte egy zöldágot,
Tán reménye ágát?...
Szerető kebelén — felsohajta — tán majd
Meghozza virágát!

Azaz, nem virágát, ohajtott gyümölcsét:
A beteg-ápolót...
Hogy ott a nyavalygót szived melegével
Oly hiven ápolnád!

Szent füzérét, kérem, hogy küldené neked
Az olvasós sereg...
Hogy legyen, min buzgón imádkozzék érted,
Csak azért tartja meg.

Helyette küldje mást, ... ama szent dalfáról
Orgona-virágot,
A mely templomunkban, munkásságod egyik
Remekeül áll ott.

„Én is küldök egyet! a megtért káromló
Szólt ihletett ajkkal —
Hogy el nem sodort a káromlás örvénye:
Ő a mentő angyal!”

„Én is küldök egyet, én is küldök egyet!
— Ezren kiáltanak —
Én a buzgó papnak, én a hű honfinak,
Én a jók atyjának!”

Engedd feltűznöm e nép hálafüzérét
Szived alá épen;
Hisz ez, a mint mondtam, a biboros övhez
Oda illik szépen.

És a hogy feltűzöm, híveid nevében
Neked hön kívánom:
Rád ezentul még több méltán kiérdemelt
Érseki kegy szálljon!

2) A kis-várdai felső elemi-iskola nevében.

Várda városának van egy derék kertje,
Ritkítja a párfját,
Mely a tudományok mezejéről nyere
Illatos virágát.

Ki hinné? pedig ám fájdalom, hogy való! —
Való, a mit mondok:
Egykor a kajánság dere által lepve,
Hulltak itt a lombok.

S azt hívők, ha a tél védtelen jön rájok,
Veszni ... veszni térnek.
Vagy ha kihajtanak is, mit ér, ha ellepi
Majd a kaján féreg?

Szegény kert! — sohajtók — de hol a kertésze,
Hogy ügyelne rája?
Vagy tán ő sem bánja, ha ki vesz kertjéből
A tudomány fája?...

S alig hogy sohajtók, már láttuk a kertészt
A nagy műre készen,
Mondva: „Nem engedem, hogy e gonddal ápolj
Kis kert elenyészsen!”

És ment fölkeresni ama fő-fő kertészt
Amott, Eged táján...
Ki áldott kezével sokszor remekelt már
A tudomány fáján. —

Megtért... És örömet lehelő ajakkal —
„Mentve a kert!” — mondá,
„Kezemben az övszer*), mely a kaján férget
Töri, zúzza — porrá!”

S mint varázsütésre kertének virági
Életre kapának,
Reményágot hajtván az édes egyháznak,
A drága hazának.

E kert virágiból egy szerény füzérke
Hajlik e nap hozzád.
„Kezemben az övszer!” — ihletett ajakkal
Hisz egykor te mondtad.

E szerény füzérke annak a homlokát
Hogy ne illelné meg,
A ki mentője lön kis városunkban a
Tudomány kertjének!

És a hogy átnyujtom, iskolánk nevében,
Én is hön kívánom:
Rád ezentul még több méltán kiérdemelt
Érseki kegy szálljon!

Csintalan Alajos.

Egy képecske a lelkeszi életből.

Van-e erőtok kitépni magatokat e zajos világ mulandó örömei közül, széttörni a bilincseket, melyek a pillanatnyi élvezetnek csatolnak, fölülemelkedni az anyagiasságon s követni engem? Ugy hiszem, nem sok, sőt az oly embernél, ki ad még valamit a szív nemesebb érzelmeire, ki ismeri még, mi az a felebaráti szeretet — nagyon is kevés kell hozzá, hogy hívásomnak engedjen. Hisz a legszentebb keresztény kötelességek egyikének teljesítésére szólítalak föl, mely így hangzik: „Betegeket látogatni.” Egy súlyos beteg ágyához akarlak vezetni. Ne féljete! nem lesz itt olyan, ki e jámbor, középkori gyengeségért kinevessen. Mert a lak, hová viszlek, igen nyomorult, a betegség ragályos; az ily helyekre pedig

*) 6000 pfrt, mely összeggel Bartakovics Béla egri érsek ő exellentiaja még 1852-ik évben a kis-várdai felső elemi-iskolát megajándékozni kegyeskedett; mely nélkül, kellő alapítvány hiányában, s talán némi fondorlatok következtében is, a nevezett iskola soha létre nem jöhetett.

még a kívánsi sem szokott menni, s csak az emberszerető bir elég erővel, ily küszöbön átlépni. Nem is találtok itt egyebet, mint egy haldoklót, s egy már árvának nevezhető ártatlan kis teremtet, meg a nyomoruságot. Ha tehát nem száműztétek még kebletekből az emberszeretetet, ha nem rettentek vissza a képtől, melyet festeni akarok: jertek, kövessetek!

* * *

X helység egyik félreeső részébe vezetem az olvasót. Hitvány, a nyomornak mindenütt fölismerhető jellegét magán viselő viskók közt visz utunk, míg végre egy, már csak Isten irgalmából álló kunyhóhoz érünk. Bizony magam is megvallom: nagy lelkielő kell hozzá, hogy az ember rászánja magát e kunyhóba lépni. Nem vihar, de egy böcsületes szél is elég ahhoz, hogy a földdel egyenlővé legyen. Tetejének ugy is már csak egyes részeit hagyá meg, hogy a lakónak mégis legyen hová vonulnia, ha az eső meglátogatja; oldalán meg olyan réseket vágott, hogy kényelmesen sétálhat ki-be. Hátha még belépünk! itt-itt állítá föl igazán trónját a szegénység, a nyomoruság. Ha ezt a hajlékot így mindenestől fölvehetném, s ama nem embereknek, kik az ilyeket olvasván, sikerült nagytársoknak nevezik, fényes lakáiban lehetném: fogadom, készek lennének még ingókat is odadni, hogy e látványtól szabaduljanak. Mert meggyőződének amaz irgalmatlanság súlyos voltáról, melynél fogva bedugják tüleiket, mikor fölszóllatnak, hogy abból a sokból, mi nekik jutott, adjanak egy parányit azok számára, kiknek semmiök sincs.

Magamnak is reszket a toll kezembem, midőn e lakot rajzolom. Mert nem találták ki még azokat a szavakat, melyekkel e nyomort híven lehet né festeni. Pedig oly kevés van e lakban, miszerint akkor sem lennék igaztalan, ha azt mondanám, hogy semmi. Azt a hitvány ágyat, melynek lábai már rég elkorhadtak, oldal-deszkáit pedig ugy elrágta a szű, mikép félni lehet, hogy, ha a beteg egyet fordul, összerogy alatta, — meg azt a törött széket, s a mellette álló fületlen korsót bizony alig lehet valaminek mondani. Ezenkívül pedig csak még egy alig 5—6 éves, rongyokba burkolt leányka van a szobában. Ugy elnézi az a szegény kis teremtet félig holt anyját, olyan fájdalmas tekintettel esügg kiszáradt halvány arcán, mintha már föl bírná fogni, mennyivel lesz most még nagyobb nyomorusága, melynek századrésze eddig is már elég lett volna száz életre! Néha-néha az ajtóra tekint, mintha várna valakit; mivel az gondolja tán szegény, hogy másnak is oly megszokott látvány a nyomoruság, mint ő neki. Nem tudja még, hogy az ilyen lakba nem igen lehet vendéget várni. De ez egyszer csakugyan nem csalá meg őstőne. Találkozott ember, ki birt annyi lelki erővel és emberszeretettel, hogy e viskóhoz közeledjék. Nem nehéz eltalálni: ki ez. Hisz csak az Isten embere tehet ilyet.

Fiatal, mintegy 30—32 éves pap közeledik a kunyhóhoz. Ajtatos, szelid arcáról le lehet olvasni azt a jószágot és lelki nagyságot, mely erőt kölcsönöz neki példányul szolgálni az embereknek az ur parancsainak teljesítésében. Mellette egy gyerkőcze halad csengettyűvel és lámpával kezében; niből könnyű rájönni, miszerint azzal a kenyérrel akarja ellátni a haldoklót, mely egy jobb

s e kinos földi életnél boldogabb életre táplálja a lelket. A kunyhóhoz érve, a gyermeket az ajtónál hagyá, maga pedig belépett. Ugy látszik nem először van a nyomoruság e hajlékában; mert a leányka bizalmas és örvendetes arccal sieté felé, megcsókolni azt a kezét, mely hihetőleg már nem egyszer enyhíté éhét. — Még a beteg is fölnyitá mélyen beesett s az életnek már csak néhány sugarával bíró szeméit, s megismervén a jöttet, fölemelkedni igyekvék, ha ezt erőtlen tagjai megengedték volna. A fiatal lelkész jóakarólag tolá félre a gyermeket, s a haldokló mellé térdelt.

Annyira elmerült itt imájába, hogy eszébe sem jutott, mikép a betegség ragályos, s hogy életét teszi kockára, midőn oly közel térdel a beteghez. Nem is csodálható, hogy az ily buzgó imádság eljutott az Isten trónjához, s meghallgatást nyert ott. Legalább azt látszott tanúsítani, hogy a betegnek eddig érthetlen nyögései most kivethető szavakká alakultak át. Hallgassuk meg, mi lehet az ily nyomorult végbeszéde?

— Ah édes tisztelendő uram! — szólamlott meg a beteg — ki fogja ezt valaha meghálálni, a mit velem betegségem alatt tett és tesz? Az a néhány óra, mi nekem még hátra van, arra is kevés, hogy megköszönjem jószágát.

— Ej verje ki fejéből e gondolatot édesem! — felelé a lelkész. — Isten jó és irgalmas, jóra fordíthat még mindent. Ha sokfélekép hagy is bennünket kísértetni, nem hagy el végkép soha, ha benne bízunk. Mennél nagyobb a baj, annál közelebb az isteni segély; és ha szenvedésünk tán hosszabb és súlyosb, vigasztalásunkra szolgálhat, hogy mennél nagyobbak a tövisek, melyek itt a földön sértenek, annál virulóbbak és szebbek lesznek a rózsák, melyek a más világon osztályrésziünkül jutnak. Az Isten fia annyit szenvedett érettünk, hogy az a kevés, mit emberi erőnkkel képesek vagyunk elviselni, nem is nevezhető szenvedésnek. Hagyja tehát a szomorú gondolatokat, s inkább mondja el, mielőtt lehető kimúlása esetére ellátnám a hosszú utra, melyet mindnyájunknak meg kell tennünk, s melynek ideje soha sem bizonyos: van-e valami kívánsága?

— Nincs nekem, tisztelendő uram, semmi kívánságom; kijutott már osztályrészem. Szenvedéseim daczára, nyugodtan mennék a sírba, ha tudnám, mi lesz abból a szegény teremtésből, kinek a létnél egyebet nem adhattam, s mást, mint nyomoruságot, nem hagyhatok.

— Soha se aggaszsa ez magát, édesem! A jó Isten, ki az ég madaraira s a mezők lilomaira gondot visel, nem fog megfélelkezni a szegényről sem. — Ha nem marad, ki e kis gyermekről gondoskodjék: átveszem én a gondviselés szerepét, s atyja leszek, még pedig, ha jól fogja viselni magát, jó és gondos atyja.

— Jer ide édesem! — szóla ezután a kis leányhoz, ki egy szögletbe vonulva könyezett, mintha érezné szegény, hogy neki már csak oly rövid ideig lesz anyja. — Jer ide, ne sírj.

S a beteghez fordulva, mondá:

— Áldja meg leányát, kedvesem! Mert írva vagyok, hogy „az atyák áldása föllepíti a fiak házeit, az anya átka pedig földig rontja azokat.“ Ha ily foganatos az anya átka, áldása is az bizonyosan.

A fölemelkedni képtelen beteget fölsegíté ez utolsó tett végrehajtására.

Olyan megható volt látni, a mint az a félholt asszony reszkető kezeit a síró leányka fejére tevé, átadván neki azt, mi egyedüli örökségét képezé, — anyai áldását. A meghatótt lelkész meg úgy vevé ki magát, mintha e szegény beteg őrangyala vett volna testet magára, hogy támogathassa azt a remegő kezét e tett kivitelében. Héj de szeretnélek ide vezetni, atyámfia! ki azt gondolod, hogy a pap csak téged akar biztatni, mikor Krisztus szavait idézi: „Valamit egynek eszelekedtetek az én atyámfiái közül, nekem eszelekedtetek“; — hadd győződnél meg saját szemekkel, mint felel meg a pap maga azon szavaknak.

Miután a haldokló — leányát megáldotta, visszabocsátá fekhelyére, s helyette a leánykát vevén karjaira, odatartá a beteg fölé, hogy még egyszer megcsókolhassa azt az arcot, melyet élve csak az utolsó napon fog ismét látni. Nem félt, hogy a beteg nyavalyája tovább terjed; mert tudta, hogy még a halál is megfélekedzik rontó hatalmáról ily szomorú jeleneteknél.

A beteg meg akará köszönni e figyelmes jószágot; de erge az előbbi erőlködés közben annyira kimerült, hogy szavak helyett ismét csak érthetetlen nyögéseket hallatott. Ez figyelmezteté a lelkészt, hogy ő nem csak mint ember, hanem főleg mint lekipásztor van itt. Elmondván tehát a szokott imákat, ellátta a beteget a haldoklók szentségével. Erre a beteg még egyszer fölnyitá szemeit, — aztán lecsukódtak azok örökre. . . Oly hirtelen és csendes volt kimulása, hogy az e közben ismét imába merült lelkész észre sem vevé; s csak imáit végezvén, látá, hogy egy kiszenvedett hulla mellett térdel.

Másnap délután egygyel szaporodott a temető lakosinak száma. Meglátszott, hogy nem nagy szerepet vihetett az életben; mert a lelkészen s egy kis árva leánykán kívül alig egy-két ember kísérte a koporsót. Ezeket is tán csak a kíváncsiság esalta oda, hogy ugyan merre viend útja a szerénésletlen hátramaradt árvának. Ha így volt, nem soká kellett fejüket törniök. A lelkész vezette a plebániának felé, s ez megfejtett mindent.

(Vége következik.)

Áldor Imre.

Mátrai levelek.

XI.

A halomtetői nagy kereszt. — A kalvária lépcsői. — Sz. Márton kápolnája. — Udvardnak ünnepe sept. 16 án.

A XIV-ik stációtól a halomtetői nagy keresztet vezet az út. Minő keresztet? Beszéljen fölírata:

Elő oldal: Scitovszky bibornok és herceg-primás címere.

2-ik oldal: „Itt, hol atyáink sz. zsinata Nagy-Asszonyunk tiszteletére az anyagi üdvözletre harangozást országos szertartássá szenteltte, térdre omolvassziból hangoztassuk: **Üdvözlégymária.**“

3-ik oldal: „Az örök Atyának, fölfeszített szent Fiának imádásaul papsága 50-ik évének, MDCCCLIX. november VI-án tartott aranymise áldozata ünnepének emlékeül nagykéri **Scitovszky János.**“

4-ik oldal: „Ó ti minnyájan, kik által mentek

az uton, figyeljetelek, és lássátok, ha van-e fájdalom, mint az én fájdalomam!“

Bibornok ő főmagassága tehát bőkezű alapítója nem csak egy stációkápolnának, nem csak e legnagyobb és fő, valóban remek keresztnek, de sőt magának a kalváriának is, mennyiben annak fennmaradását örökre átengedett 32 magyar holddal biztosítá. Miket tön egyebeket? mit köszönhet neki maga az ünnepelelki, mit anyagi tekintetben? elmondani, ámbár a hallottak valóságát hiszem, sokallanám. Ne találkozzék az adakozásban kifogyhatlan F ő p a p szerénysége keresetlen magasztalásokkal oly áldozatokért, melyekről balkeze tudni nem akar.

Menjünk le a kalvária lépcsőin. Ezekről csak annyit, hogy nagyszerűségben a wandori, az egri basilika előtti, sőt a selmezi „szent grádicsok“nak sem engednek. Szegélyfalaikon hat gyönyörű szobor, és négy lámpa díszelnek.

I. Szobor. „Idősb Lévy Antal lelki üdvének szenteli esaládja.“

II. Szobor. Alapíták: „Ifjabb Lévy Antal, és neje Berényi Julia.“

a) Lámpa. Alapíták: „Vadkerti Andras, és neje Lehoczky Katarin.“

b) Lámpa. Alapíták: „Csikos Ferencz, és Kokas Erzsébet.“

III. Szobor. Alapíták: „Jankovich István, és neje Ságby Paulina elhunyt Béla fiók emlékére.“

IV. Szobor. Alapíták: „Weiswasser Ferencz, és neje Galster Luiza.“

c) Lámpa. Alapíták: „Lebő József és neje Salgó Erzsébet.“

d) Lámpa. Alapíták: „Kaplóczky István, és Kokas Erzsébet.“

V. Szobor. Alapíták: „Porubszky Károly, és neje Zeller Margit.“

VI. Szobor. „Divald Leo, és neje Srimpf Filoména ajtatos emlékeül szentelik.“

S midőn eddig figyelmesen bámulók a kalvária részleteit, még hátra van annak főnevezetessége, az oldaltól eső Szent-Márton kápolna. E szentnek tiszteletére állott hajdan ama templom, melyben a Mária naponta üdvözlésének határozata keletkezett; s ez az oka, hogy az istenitiszteletnek századok után visszaadott halom most se nélkülözze, helyesen akará Majthényi, a Szent-Márton-egyházat. S ez, alapítóját ekként hirdeti: „Néhai Király József nagynevű pécsi püspök, egykori udvardi alesperes, és plebánus áldott emlékére emelé előbb Király György, utóbb Konkolyi Thege László özvegye, **Benkovits Zsuzsanna.**“

A kápolna kül- és belsőleg igen csinos épület, két szűk padocskával, izletesen ékes oltárral, és szent Mártonnak a sok között bárha nem legjelesebb festményü képével.

Hátra volna még említenem a sírboltot és az őrházat; de mert belül egyiket sem láttam — átadom őket az olvasó képzeletének, hogy a csinarány, mely az egészet magasztossá teszi, nem felejtetett le rólok.

Beállott az est, s az étteremben történt estelzés után a „Szózat“ ringata álomba bennünket.

Fölvirradi september 16-ika, Udvardnak várva várt s örökre jelentékeny ünnepe. Komor felhők emelkedtek a láthatáron, s némi levertséggel tűnődék mindenki, mi történéndik, ha a csak künn végezhető szertartást eső akadályozná? Eljött a bibornok Bajes felől. Megkezdődék a nagymise az ezen ünnepelelyre gr. Forrayné által tűzött, s ő eminentiája által megszentelt csulában, m. Viber és Fogarassy püspökök, továbbá más 6 infulus tisztelegése mellett. Megindul a roppant processió száz meg száz (e vagyonos vidék anyagi tehetségének épen nem megfelelő szépségü) zászlóival; permetezik. . . áznak az egyházi öltönyök, s már mindenki visszafordulást vár. De az eső eláll, a nap borúk mögött rejtve marad, hogy egy ideig a szabad ég alatt álló fedetlen fejeknek alkalmatlan ne legyen, azután pedig, mikor már az egész szertartást legkedvesb légmértéklet üdítette, annál fényesebben ragyogjon elő. A szentelésnél csak azt az egyet kell híven az igazsághoz megjegyeznom, hogy az új ének ismeretlen áriája nem igen hatott.

A szent beszédet H a y n a l d püspök ő nagyméltósága mondá: elég, hogy jelességét következtessük. Végre a harangozás, melyet „Ave Mariá”ra ő eminentiája végzett, könyekkel harmatozó üdvözlést vívott ki olyanok ajkairól is, kik azt talán évek óta szégyellették mások előtt, restellették magányukban.

Mit mondhatnak a nagy lakomáról, mit más lapok el nem mondottak? Izletesség, rend, kényelem, pazarfény mindenben. Ennyi egyházi és világi méltóság, ennyi pap és szerzetes, ennyi nép ha minden jelen voltnak éite fogytaig feledhetlenné nem tennék is e napot: teszi azt V a s Gereben áldomásozása. Helyesebben, élvezetől szikrázó fölolvasás volt az, mint áldomás. Hanem mindegy; kellemesen fölvilványozá az egész vendégsereget, úgy hogy a különben is kedves író örömradiások közben székestől fölemeltetett. Szavalata után minden további köszöntésnek sava-borsa elveszett; és sok — okosan — el is maradt. Minek a lőre tokaji után? Délest a „Szózat,” s magyar főuraknak a távozó bibornok előtti lovaglása meghatók válnak.

Isten veled, kies U d v a r d! — Az egyház történelmében fölélesztve nevednek hajdani fénye; a hazáiban pedig 1860-ban tied a legszebb, legrendezettebb, legnemzetibb ünnepélyek egyikének koszorúja.

Balatonfüredi séták.

XII.

Sokszor álltam már véres csaták helyén, mint a vizsályok-s veszélyekkel teljes élet legrettentőbb szinpadán, hol a jog és igazság a szolgaság zsoldosai ellen halvány kétségbeeséssel küzdött, s vértől gözőlő karddal kezében rogyott le, és — kiadá lelkét . . . csak saját, enyészetnek indult hamvai szolgálgván halotti leplel, miket aztán a szárnyra eresztett zivatark a világnak négy tája felé söpörtek el! — De a csatabély mégis megmaradt; s midőn a hősök földbe szívárgott véréből kinőtt buja gazt tiporjuk, s lábunk érinti ama földet, mely az utolsó vonaglások és fohások temetője lön: ah! ilyenkor egy néma, imaszerű fohász röpül ki ajkunkon, köny nedvesíti szemünket, s az enyészet fájós érzete marcangolja gyilkos törével akaratlanul síró lelkünket. És valahányszor az iszonyú temetőjén, vagy pedig a faluk és városok csendes „föltámadási mezején” állok — pedig vajmi sokszor állok ott! — mindannyiszor a légnek különös mozgását, élő lényből eredő forma suhogását veszem észre, és az ember érzi, hogy nem egyedül van. Az enyészet e szele tán a holtak lélekzése, hasonlólag a tenger örökös, még legcsöndesebb időben is lassú és enyelgő hullámzása- vagy lubiczkolásához, melyet a hajósok a tenger lélekzésének szoktak nevezni. E légmozgás szerintem az örökkévalóság sohaja, mely a szelek zúgása s a lég láthatlan, de érezhető hullámzásában többnyire sírólag és jajgatólag jelentkezővén, mintegy ezt mondani látszik: mindig! . . . mindig! . . . mindig! . . .

Nem ily érzelmek járják-e át lelkünket, midőn a gyümölcsből végkép kifosztott természet levetni készülvén diszöltönyét, magát mintegy önmagába temetni látszik? Az egész természet készülni látszik a halotti torra, a végtelenségbe sodort idők árjával ragadván az embert is közelebb vagy messzebb — céljához! . . . Pusztá lett Füred is: itt is a fáknak lehulló levelével sirdogál és játszik az enyészet szele. Letűnt minden! elzárva minden! Csak a három rézesövű, s napenkint 760 akó vizet döntő savanyukut adományát nem zárta el a természet; mert itt a jóságos Isten működvén, adományából nem csak az embernek ad, hanem a természetnek magának is önadománya, vagy jobban, természetményéből, összeviszsa szórván a világ színén a bőség és jóság szarujának gazdag tartalmát. — Az idő, mint mondják, önmagáé lett, vagyis: nem kíván az egyik száraz, a másik nedves időt; már most mindegy, essék mindig vagy soha, csak hogy itthon van szénánk. De a cigányt nem úgy verik ám. Nem csak a fa alatt heverő gyümölcsöt kell nézni, mint bizonyos állat, hanem egy kiesit fölebb is kell tekinteni, a fára például, mely a gyümölcsöt termé; a fáról az égre és napra, mely azt érlelé, és utójára az — Istenre, ki mindezek összhangzása

által az egésztest semmiből és érdemünk nélkül teremté. . . . Hej pedig de sok ember volt Füreden, ki ide, fonyadt levélként, az élet utolsó szikrájával szívében, jövén, fejledező bimbóként tért vissza, de a nélkül, hogy lelki szemével egy kiesit fölebb tekintett volna, hasonlólag ama háladatlan éhezőhöz, ki gyomrát a megrakott asztalnál tele tömvén, minden további hálaszó, vagy érzelem-nyilvánítás nélkül száját megtörölve, eltávozik, mintha csak valami vajútot válna el! . . . Nehogy tehát Füredről is ilyesmi mondatbassék, sept. 15-én „Te Deum” tartatott a tihanyi ft. kormányzó ur által a még hátramaradt 28 vendég jelenlétében, hálát adandók a Magaságbelinek ama kegyelemért, melynél fogva oly sokakat a vízbe öntött gyógyító erőnél fogva az életnek, s ekként a társadalomnak, és tán neve dícsőítésére továbbra is föntartani méltóztatott. Köszönetet mondtunk tehát az egek Urának még azok helyett is, kiknek ez eszökbé vagy nem jött, vagy ha jött is, nem tartották a dolgot olyan nagy n a k, hogy azt nyilvánítsák, a viszszauryert testi erő más utakra terelvének őket. — Másnap a fürdő t. É c s y L. ur rendelkezésére kivételkép még nyitva maradt a vidékbéli nép számára, s mondhatom, soha annyi köpülözést nem láttam, mint ekkor. Egy nagy szoba telisden tei volt, egészen jámbor lelki, s birka tüleimű magyarokkal, mindnyájan köpülözötven magukat. Mi tagadás benne, szívem fájt: sok vérnek láttára, gondolván: kár azt a sok vért oly bitangd pazarolni, mikor az különben is az innen-onnan hasított sebkből oly tajtékozva bugyog ki! . . .

Nehogy azonban a meghalni kezdő természettel minden elveszni látszassék, mutatkozik még elég élénk mozgás a ryári színház építése körül. Kik ugyanis eddig Füredet meglátogatták, eléggé tapasztalták, mily kellemelenség volt az, midőn néha ép a legjobb darabok adatásakor a közbejött eső minden mulatságnak véget vetett. Ennek elhárítása végett a nyári színpár tető alá vétetése tervezetett, s a begyűlt 2000 fitnyi adakozásból most a munka, a színház lényeges átalakítása, nagyobbbita színeszlakok mellécsatolása általa t. uradalmi felügyelő ur lakadatlan buzgósága s fölgyelete mellett javába foly, mint a ki a főnebbi elégtelen összeget sajátjából, a meddig csak a szükség és költség kívánja, pótolni s ekként azt mintegy a hazának, további adakozások reményében vagy a nélkül is, följajánlani elég nemes lelki volt, tekintetbe nem vévén e mellett ama nem csekély, a legkisebb részletességig kiterjedő figyelmet és fáradságot, melyet ily nemzeti mű megkíván; de szintoly méltó elismerést viv is ki magának az illető a nemzet részéről. E tekintetben tehát Füred jövőre szerfölött gazdagodik, annyival inkább, mert a színház és sétatér közt eső erdő kivágatván, amonnet szabad kilátás fog nyílai a Balatonra, míg más részről a füredi szőlőhegyek mintegy a szinpadtól emelkedni látszanak föl. Hiszszük, ez sokakat vonzand a jövőben ide azok közül, kik betegségeket, mennyire lehet, kellemes és nemes mulatságok közt akarják némileg enyhíteni, s az élet ezer bajából ez által is néhányat leemelni.

Szabad legyen még valamit fölhoznunk. Udvardon volt az (áldott légy gyermekéveim vidéke, gyönyörű síkság, melynek délibábjában földik Perbete!), mikor a június 11-kén ép ott összegyűlt vendégek a füredi ünnepélyre összegyűltre a távolból áldomásoztak, s a testvéri szeretet csókjait a szelek szárnyain küldék. Ez áldomásokat és kedves megemlékezéseket most, sept. 15-én, mi is visszaadtuk Füredről az udvardiaknak, lelkünkben és érzelmeinkkel ott röpködvén, hol a hon nagy történetünket, vallásbafazfui életünket oly aranyragyogó lappal gazdagították! Korunkat az események korszakának nevezhetni, melyben trónokat omolni s ösalkotmányokat megsemmisíteni láttunk; és ez a jó szelvéseknek közepette a magyar még mindig tud lelkesülni hon-s egyházáért imádság- és dalaiban, e kettő folyvást ajkain lebegvén. Csak az önrányékától is remegő gyáva eshetik tehát kétségbe a boldogabb jövőt illetőleg, hasonlólag a tenger felbőszült közepére kivetett hajóshoz, kinek járművén eltörött az árboc, a víz mélyén szakadt a horgony, s ketté repedt a kormány, vagyis: kinek keblét a hit, remény és szeretet nem dagaszta. A mi „Te Deum”unk tehát az ott megtartottal az egek Istene előtt összeolvadt, szívünk legtisztább érzelmével járulván a magyarok Istenéhez és Nagyszönyhához, ki iránt

Ha pokol és menny összeomlanának,
S nem volna büntetés, nem jutalom:
Szeretefünk mégis megmaradna,
Nem venné azt el semmi hatalom!

L u k á c s é k J á n o s.

Katholikus hitélet.

Nagy Körös, october 14. 1860. Egy idő óta hallgat rólunk az irás, pedig a szorgalmas tudósító találhatott volna főjegyzésre méltó dolgokat az e nyáron át egyházunk körében történetekről; mert ez év nagyon sokat létrehozott évek óta táplált ohajtásaink közül. Igen, ez év emlékezetes lesz a nagy-körösi kath. hívek előtt, kik ez évben vallásos életök fájának gyökerét egy ásonnyommal ismét mélyebben ereszték le a sivar földben. A kised nyáj, mely még mult évben is szomorúan nézett az elhagyatottság miatt gyászos szentegyházra, ma már örömmel tekint a kicsinosított falakra, az új toronyra, és annak hegyén ragyogó szent keresztre, mely e nagy város fölött uralkodni látszik. Bár a töle elfordult szívek fölött is uralkodnék, ekkor nem kellene elszomorodva látnunk a kereszt gyűlöletének olyan jeleit, mint a minöket mutat a ref. temető mellett levő görög nem egyesültek temetője, hol a hirdeteit vallási türelemnek oly kézzelfogható ezáfolatát beszélék az összetördelt sírkeresztek, néket egykoron a kegyelet kereszt-alakban állítatott föl a kedves hainvak fölő; most azonban ugy néznek ki, mint a fejfák. — De van ennél nekünk örvedetesebb közleni valók is. A templomba lépve, az ujonnan festett szentély emeli lelkünket Ahhoz, ki itt lakozik. Az azonban alig ékesitendő templomunkat, ha t. ez. K o v á c s Gejza elemi-tanító ur szakavatott ügyessége, és buzgalma azt létrehozni nem segít vala. Szentegyházunk tehát ez évben megújult, kicsinosított; bár csak a helyi viszonyokból származó rosz példák miatt hanyatlott hitbuzgalom is megújulna, és hitsorsosim buzgóbban látogatnák a szentegyházat! hiszen már most az ut is kényelmessé van téve a templomig migos Peitler Antal vácsi püspök kegyessége, és ut. G y u r i n k a Antal plebánus ur buzgósága által, ki a templom kijavittatása után a plebánia és templom környékén téglákból járdát rakatott, mi által nem csak a mult évi pusztítás után elég jó karba hozott plebánia környékét hozá rendbe, hanem az eddig disztelen és kényelmetlen templom előtti följárást is meg-
lépő csinnal elrendezé, és kényelmessé tevő.

Uj fényben ragyogó templomunk főújszét azonban a torony óra teszi, mely ez évben készült el. Évek hosszú során át buzgó ohajtásunk volt, e toronyóra föllállítása; de hiányzott a költség. Nt. plebánusunk mult évben vevén át az egyház kormányzását, egész erélylyel a közohajtás létrehozásához fogott. Az e ezétra már előbb gyűjtött pénz nem lévén elegendő, az ő tapintatos közbenjárásának köszönhetjük, hogy a városi tanács példás nagylelkűséggel 500 a. é. forintot adott az óra megszerzésére; mely áldozatával, mig egy részről általánosán a város, különösen egyházunk díszét emelni segíteti, a nagy-körösi kath. községet hálára kötelezé le maga irányában; a mit is midőn nyilvánosan s örömmel vallunk be, el nem mulaszthatjuk egyuttal köszönetünket nyilvánítani S t e i n e r Sámuel kereskedő urnak, ki az adakozások gyűjtésében buzgóságával mindnyájunkat felülmúlt. Az óra elkészítését helybeli óras, B u r e s Károly ur vállalta magára; és azt mind a község, mind a bírálatra meghívott szakértők általános meglegedésére izléssel és évekre szolgáló tökélylyel el is készíté. Tekintve az óra ritka szép és erős gépezetét, annak készítőjét, az ifju óraművest, Bures Károly urat bátrak vagyunk mindazok figyelmébe ajánlani, kiknek netalán ily művészre szükségök leend.

Ez évben Nagy-Körös városa a legelő arányosítása-és felosztásának igen sok bonyodalommal járó ügye elintézéséhez is hozzáfogott. Mikép fejezi be ez ügyet, nem tudom; de a köz-tudomásra jött eddigi véleményezések nem sok reményt nyujtanaak. Egyebek között a lelkész és egyéb kivételesek illetékét természetben kiadni vonakodik a város, okul adván, hogy az 1836-ik urbéri törvény Nagy-Köröst saját szerü viszonyainál fogva nem kötelezi. — Csak ne keresnénk mindenütt kibuvó aj-

tót! — Csak a legközelebbi évtizedben is hazaszerte a kath. nagylelkűségnek be sok szép példája merült föl tagosítások alkalmával a más vallásuak irányában! A kath. egyház a szeretetet nem csak hirdeti, hanem gyakorolja is! M. L.

Nadap. Emlékezetes napunk volt october 9-ke, melyen a vaáli egyház kerület a szokott őszi gyűlést Velenczén tartotta. Itt sok szép, hasznos, örvedetes, de szomorú dolog is előadá magát. — Tisztelve szeretett esperes urunk, ft. G ü r t l e r Mihály ur, szokott nyájasságával, őszinteségével, buzgóságával előadá a komoly tárgyakat, és a mit nem is gondoltunk volna, édes hazánkra nézve is, igen kedves tárgyakat pendített meg. Indítványba hozá ugyanis, hogy Kápolnás-Nyéken, azon a helyen, hol hajdan sz. Gellért, esanádi püspök, utolsó nyilvános ajtatosságot buzgó követőivel végezte, és a hol most is a volt szent épületnek romjai látszanak, újra kápolna állíttassék; V ö r ö s m a r t y Mihály koszorus költőnknek, ki itt született, szobráról, s róla nevezendő intézet alapításáról böles eszméket váltott; e tervek kiviteléhez nemcs személye részéről 1000 forintot ajánlott. Továbbá főlemlítvén azon vallásos buzgóságot, mely a két hó előtt Pázmádon tartott kerületi gyűlés óta jelentkezeti, többi közt kiemelte nagyméltóságú gr. C z i r á k y János nagylelkűségét, ki a lovasberényi, különben is gyűnyörü templomot újra több ezer frnyi költséggel belsőleg és külsőleg kicsinosíttatta stb. stb. Hogy mindezt őszinte „éljen“nel fogadtuk, kívánván, miszerint ily istenfelő család századokról századokra viruljon, szükségtelen mondanom. — Ez örvedetes tenyek után, szívfájdalommal említe kedves esperesünk, hogy F á b o s József, tótfalusi plebánus s néhai kerületi társunk az Urban elayugodván, helyébe ut. D a n i s s Zsigmond nevezetett utódjaul. Eszavak hallatára mélyen elszomorodánk. Daniss kedves név a hazában hát még mennyire becses személye nekünk! Ő, a derék magyar jellemű pap, az ernyedetlen buzgalmu lelkész, a tudományokban éjjel-nappal fáradozó férfiú, paptársát minden környűlményekben szellemi fegyverével védelmező harezos, őszinte barát, szíveket elragadó és oktató szónok stb. körünkből eltávozik s elhagy bennünket! Valóban érzékeny vesztéség. Aldja meg a jó Isten minden lépését, adjon neki teljes örömet és meglegedést Tótfalun, s hozza vissza nem sokára körünkre érdemeihez méltó állomásra! *) N a d a p i.

Vaál, oct. 12-kén 1860. Egyházünnepei legjelesbjének egyikére virradt fel T a b a j d kised kath. községe mult hó 16-án, bucsnapjának, mely sz. kereszt főmagasztaltatásakor esik, ez évben is üdvös megszentelésére. A templom közelében felállított három-négy mézesbábos sátor, melyek azonban az isteni szolgálatok végzése alatt leeresztve valának, a separt udvarok és utcák, a szépen kitisztogatott házak és házkörnyékek, tek. K o l o z s v á r y Miklós gondnok ur buzgó rendelkezménye folytán kívül s beltről esinosra meszelt szentegyház, mindannyi külső jelek voltak, melyek bárki szemében az egész helységnek rendkívüli ünnepies szint kölesűnöztek. Dicsérendő régi magyar szokás szerint messze vidékről is számosan jelentek meg, bizonynyal nem másért, mint hogy, miként a méh a virágról, ugy ők innét, ma különösen az isteni kegyelem színhelyéről üdvösség mézével rakottan térjenek vissza házukba; és hogy szent örömben együtt tölthessék e napot, kikhez rokoni vagy jóbaráti viszony kötele füzi őket.

Alig hogy az egyház küszöbét átléptem, a jámbor harangozó két szebbnél szebb oltár-vánkost mutatott be, melyeket, mint mondá, egy magát megnevezni nem akaró asszony küldött T a t á b o l a tabajdi templomnak ajándécul. A dobozi pusztáról szintén hozott valaki egy mesterségesen készített gyűnyörü virágfüzért a monstrantiára, és esinos bekrétákat a gyertyatartókra. Ez utóbbiakat azonban ma nem használhattuk, mintán tek. K o l o z s v á r y Miklós ur hitvese, nagyságos Z u b e r Anna asszonyság vallásos érzülete által e tekintetben már eleve gondoskodva volt. Ugyan ő nagys. egy nagyértékű szőnyeggel gazdagította ezuttal az Isten házát. Boldogok ti, kik szeretitek az Ur házában fényességét, és az ő dicsőségének lakó-helyét! Örüljete, mert jutalmatok böseséges mennyekben. — Szent mise

*) A jó kívánatot mi is teljes szívünkből osztjuk, ohajtván egyzersmind, hogy a kedves „a g á r d i l e v e l e k és l o m b o k“ Tótfalun is zödeljenek tisztelt olvasóink közös örömére. Szerk.

alatt, melyet predikáció előzött meg e tárgyról: „Mire oktat bennünket a sz. kereszt?” — zsufolva volt szentegyházunk. Jól esett a sűrű tömeg közé vegyülve látnunk azokat is, kiket a Gondviselésnek rang-, birtok- s több effélében sokak fölé helyezni tetszett. Így van helyes, mert: „egyesüljünk!” hangzik ma mindenfelől. Tehát egyesüljünk, én is azt mondom, ugyanazon hit-, reménység és szeretetben; egyesüljünk imánkban a Krisztus testének, mely az egyház, építésére! — Nem mulaszthatom el még azon tökéletes szabadsággal előadott négyes-ének fölemlítését, mely minden jelenlevőnek őszinte tettségét vívta ki magának.

Vinis Ferencz.

Csongrád, oct. 14-én 1860. Az ember természetéből levén olva a szőlőföld utáni kirihatlan vágy, nem lehet csodálkozni, hogyba én is visszavágyva szőlőföldem helyére, Csongrádra sieték, hol a romlatlan keblekben a kath. hitélet teljesebben virágzik. Meg vagyok győződve, hogy a t. olvasó e néhány szerény soraim iránt kegyes elnézéssel leend, midőn egyrészt Nagy-Váradnak búcsúmat rebegem el, másrészt pedig forró üdvkívánalmaimat fejezem ki Csongrád városa lelkes közönsége iránt, hol, mint az egyház legigénytelenebb szolgája, Isten nagyobb dicsőítésére parányi erőmet fölládozni éltökélt szándokom. Nem leheték oly szerencsés, hogy, midőn elhagyám Nagyváradot, minden egyes barátomat forrón dobogó keblemre szoríthattam volna. Tehát vegyék kedves n.-váradiake sorokban áldáskívánatomat. Áldjon meg az, kitől jó minden áldás! Áldja meg egyházi férfaitokat, hogy legellessék a pásztorságukra bízott nyáját akként, miszerint egykor az örök hazában együtt őrvenchessenek! Áldja meg a népatyákat, hogy a vezetésökre bizott népek valamint szellemi, ugy anyagi hasznára is működchessenek! Áldja a szülöket s szülötteket egyetemesen, hogy a jólétnek örömeit élvezzék, s legyen mindenkor jelszavuk: „Isten, és haza!” — Isten, Isten veletek!

Kebeledből írom e sorokat, lelkes Csongrád városa, mely befogadád csekély személyemet, hogy éretted s jólétedért napokint imám- és énekemben kérjem a Mindenhatót, hogy boldogítsa népedet. Már eddigelé is e tisztán egy ajku s egy vallású nép közepett annyi szépet, annyi magasztost tapasztalék, miszerint örömtől dagad keblem, ha időről időre ez üdvös irányú „Kath. Néplap” t. olvasót tudósíthatni szerencsés leendek. Fogadd Csongrád szívélyes kívánatunkat, míg méltán megérdemelsz!... Áldja meg az Isten faradhatatlan egyházi és világi előjáróidat, kiknek buzgalma eszközlé, hogy e hazában egyik legzsebb s legnagyobbsszerű tarodával bírsz. Fennen fogják évszázadok hirdetni a népnevelés terén tett áldozatodat. Isten kegye maradjon veletek s mindnyájunkkal! Solyha Antal.

Különfélek.

— Lapunk mai száma mellett veszik t. olvasóink az első magyar általános biztosító társaság életbiztosítási osztályának rövid programját, mely főleg a lelkipásztorok részvétét és támogatását hívja fel. A hazai intézet méltán számíthat e részvételre és támogatásra, nem csak az életbiztosítási ügy üdvös voltánál fogva, hanem azért is, mert a legközelebbi napokban bizalomgerjesztő jeleit adta a szilárdságnak és loyaltásnak. Ajánljuk ez ügyet s a program átolvasását.

— Prágában a németországi kath. egyetek XII-ik nagygyűlésének sept. 27-én tartott utolsó ülésében dr. Hasel, cs. kir. udvari káplán Bécsből, az ottani kath. egyetek tevékenységéről értekezett. A nőcselések számára főnlő Mária-társulatról szólva, fölemlíté azon megbízatást, melyet Carolina Augusta császárné ő felségétől nyert, hogy tudnilik kérné meg a falusi lelkészeket, miszerint a községeikből a városba jövő leányzókat a Mária-társulathoz utasítsák. A kevésbbé ismeretes Sz.-Gergely-egyetet is érinté, melyet a szegény tanulóknak gyámolítására az egyetemi négy kar kath. tagjai alapítottak. — Őt követé a szöszéken Unterweger jogtudor, Prágában a theini-szeretet-egyetnek elnöke, ki ezen egyetnek, mely 1789-ben létesült, jelenleg 11,424 tagot számlál, s 40,000 frt. értékű vagyonnal bír, jótékony működéséről értesité a gyű-

lekezetet. Utána Schulte jogtudor és tanár, előrebocsátván, hogy az egyház az ipart is hasznára fordítja, az Oberleitersdorfbán (Csehországban) létező posztógyárt hozta szóba, melyet egy schweiczi capuczínus atya, Theodosius, alapított, s hol a sz. ferencz harmadrendű nének valódi katolikus posztótőkészítéknek, minthogy e gyár összes tiszta jövedelme jótékony czélokra fordították. — Sule kanonok, Wyssehradból, fölkérte a gyűlés tagjait, hogy a Marburgban Slomschek püspök által a szlávok számára létrehozott Sz. Cyrill- és Method-társulat terjesztését Németországban is eszközöljék, mely társulat az ima feygyvérelével a görög-orosz schisma ellen küzd. — Langer káplán, Heinrichsgrünből, az egyházi díszszerekről, s a nő-nemnek e tekintetbeni közreműködéséről tartott beszédet, fölemlítve IV. Károly cseh király nejeinek, Blankának példáját, ki művészi kézmunkáival díszíté föl a dicső templomokat, melyeket férje építtetett. — Beckmann prépost, Magdeburgból, hála-köszönetét fejezé ki azon jótéteményekért, melyekben az ő missio-kerületét a Bonifacius-egyetet részesité. E missio-kerület a szász tartományból s a hajdani magdeburgi és merseburgi egyházmegyékből áll, miatgy 22,000 katolikus lélekkel. A szónok ezután előterjesztvén ama nagy lelki szükséglet, melyet a katolikusok, miután számukra aze vidéken 1804- és 1810-ig létezett kolostorok eltöröltetése után csak néhány plebánia állítottatott föl, szenvednek, a Bonifacius-egyetet áldásdus hatását emelék ki, mint a mely e lelki szükségén segíteni el nem mulasztja. — Dr. Gruneha, székesegyházi szónok s a kath. legényegyetet elnöke Bécsben, leikes beszédjében a katolikus legényegyeteknek, melyek a legtávolibb nyugattól a legvégsőbb keletig, Amerikától Bukurestig elterjesztvék, s 60,000-nél több tagot számitanak, üdvös hatását fejtegeté, s a helybeli egyeteket Prágában a polgárság pártolásába a legmelegebb szavakkal ajánlá.

Ezek után gr. Czernin, a helybeli egyet elnöke, és gr. O'Donnell a nagygyűlés elnöke hála-köszönetet mondván a gyűlekezetenek, befejezésül a prágai bibornok-érsek ő eminentiája szólott, s apostoli áldását adá a nagygyűlés összes tagjaira. A német kath. egyetek jövő évi XIII. nagygyűlésének helyét München, esetleg Hildesheim tüzetett ki. (A „Volksfr.” után.)

— Megjelent: „Hazánk” című időszaki folyóirat második évfolyamának VII–VIII. füzeté. Szerkeszti Török János, a magyar akadémia tagja. Tartalma: 1) A jelenkor mozzanatai. I. A Sz.-István-Társulat s az egyetemes magyar Encyclopaedia. II.–V. A magyar akadémia közgyűlése, vagyoni állapota, új tagjai, jutalomtetelei 1859-ben. VI. Kisfaludy Károly tetemei. Egy fametszvényvel. VII. Archaeologiai visszapillantások Paur Ivántól. VIII. Bosznia Wenzel Gusztávtól. — Gr. Széchenyi István halála. — Kisfaludy Sándor és Berzsenyi Dániel ünnepélyei. — A sáros-pataki reformált főiskola háromszázados ünnepe. — A hazai történelem oklevéltára. I. A két Serédy. Korrajz b. Balassa Antaltól. II. Pázmány Péter és I. Rákóczy György kiadatlan levelei. Közl. dr. Ötvös Ágoston. III. Adalék II. Rákóczy György lenygel hadjáratahoz Szalaya Lászlótól.

Az egész évi folyam előfizetési ára postán 6 frt., helyben s könyváruis uton 5 frt. a. é. Az előfizetési díjak „Hazánk” kiadó-hivatalához (Egyetem-uteza, 4 sz. a.) Pestre bérmentesen intézendők.

Falusi tanácsadó.

125. A ki Istenben bizik, az soha sem csalatkozik.
126. A kit a Szentlélek meg nem világosit, az lelki vakságba esik. A lelki vakság az örök sötétség előpostája.

Kegyes adományok.

Szent-István-oltárra: ft. Huber János szentszéki jegyző ur Pécsen (Ürményi felett mondott emlékbeszéd 41 példányáért) 8 ft. 20 kr. au. ér.

A chinai gyermekek számára: S. E. Nagy-Károlyból 10 frt. a. ér.; a ferenczelyi sz. gyermeksg társulata részéről 1 ft. 50 kr. a. ér.; egy névtelen Szathmárt 50 kr. a. ér.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, EMICH GUSZTÁV A M. AKAD. NYOMDÁSA (BARÁTOK TERE, 7. SZÁM).

Melléklet: Az életbiztosítás rövid programja.